

Қамчибек КЕНЖА

КҮНГЛИМДАГИ ГУЛЛАРИМ

Порлаган қуёшу зиё не ҳожат,
Бу ғариб,
Бу ғариб
дунё не ҳожат,
Сендан айрилсам.

АРАЗЛАДИ МЕНДАН ЁР

Аразлади мендан ёр
ҳижрон — ғурбатга қолдим,
Тикилганим тикилган —
тилсиз суратга қолдим,
Тавба-тазарруларим
кетгай нуқул шамолга,
Қалбим танамга сиғмас
хайрон — ҳайратга қолдим,
Тўлғонаман кечалар,
ёлворамаи кўкларга,

Ой ҳам қиё боқмайди,
қандай қисматга қолдим?

Шунча оғирми айбим —
тилдор кўнгли юшмасас,
Е чиндан ҳам бағри тош
бемуруватга қолдим.

АЙРИЛДИММИ?

Мен қаричин деб қулочдан айрилдимми,
Кўп имкон деб оз илждан айрилдимми?

Ишқ сеҳрининг жодусидан ожизланиб,
Сабру тоқат ва бардошдан айрилдимми?

Е учрадим ношуқурлик балосига,
Ошиб ҳаддан, бор ишончдан айрилдимми?

Кўз тегдим яки ноғоҳ толенимга,
Ҳам рўшнолик, ҳам қувончдан айрилдимми?

Наҳот умрим ўтар энди армон билан,
Кемтик ойини деб қуёшдан айрилдимми?

ҚАТТИҚ ДИЙДА

Хур мисоли кирасан ҳар тун —
Тушларимга мени қийнамай.
Тонгда фақат ҳўрсинаман жим,
Тонглар эса нарво қилмағай.
Мулоиймдир тулар сийнаси,
Тушларимнинг

Нўқ эрур сўнгги,
Қачон юмшар кундуз дийдаси,
Қачон вафо қилади ўнгим?

ДУСТИМНИНГ ДАФТАРИГА

БАҲРОМЖОНГА

Фараз қилки, миннатдорчилик
Дунёда энг бебаҳо эвас,
Фараз қилки, ҳали кўпчилик
Ҳатто шунга ҳам қодир эмас.
Фараз қилки, яхшилик ҳам сув —
Орта қайтмай оқаверар жим.
Фараз қилки, ҳаёт ўзи шу,
Фараз қилсанг...
Тинчйди кўнглим.

КЕЧ БЎЛСА ҲАМ

Энди мени ўқитмайди
Барвақт оқарган сочим.
Аламларим орда қолди,
Булоқ очди қувончим.
Энди мени ўқитмайди
Суюмликсиз йилларим.
Кеч бўлса ҳам яшнаб кетди
Кўнглимдаги гулларим.

ЮПАНЧ

Тўлаи НИЗОМГА

Қалин ва залворли қорлар кам бугун,
Тоғлар салобати — сорлар кам бугун,

Бағри сувга тўла ғорлар кам бугун,
Беминнат чашмалар оз қолмоқдами?
Водийлар сифати янги, ўзгача,
Кўнгиртис, симобранг тонги ўзгача,
Майсалар жилваси, ранги ўзгача,
Боғлар ҳам яшнамай, оз қолмоқдами?

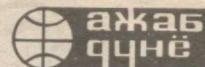
Исон ўйи узун, умри қисқаи,
Уақтин кўрмас, кўз нури қисқаи,
Меҳру муҳаббат закири қисқаи,
Вафога ташналар оз қолмоқдами?
Наҳот ақлу идрок парокандароқ,
Эгуликка ихлол, имон кандароқ,
Балки ниятимиз асли тумтароқ,
Жомга жон ошнолар оз қолмоқдами?

Юпанчим — шеър деган бир булоқ бордир,

Ўзбекистон отлиги битта боғ бордир.

Меҳри — боғ, булоқ бир дўст.

Ўртоқ бордир —
Дунёмиз қайтадан яшнагай шаксиз.

ТҮРТ ОЕҚЛИ ГУВОҲ

Криминалистика тарихида биринчи марта қотилликнинг ягона гувоҳи бўлган ит гинноз остида кўрсатма берди. Альяндо тахаллуси билан машҳур бўлган мексикалик кўз боғловчи қотилликни кўпнақ кузатганини билиб, полицияга жинойтини очинди ўз ёрдамини таклиф этди.

— Биз унга аввал ишонмаган эдик, — дейди Гвадалахара шаҳрининг бош прокурори Жуан Жозе Марко. — Аммо Альяндо кўз ўнгинида афсун билан итни ухлатиб, воқеани бир бошидан тасвирлаб берди.

Полиция Мария Альвароснинг қотили деб унинг эри Шерадонни гумон қилди. Аммо буни неботловчи бирон—бир далил келтира олмайди.

— Биз марҳумга узилган ўқни тойдик, аммо уй ичида ва унинг ташқарида бирон-бир босқинчилик изларини учратмадик, — дейди прокурор. — Фақат шу нарса маълумки, қотиллик юз бермасидан сал олдин эр-хотин жанжаллашган.

Кўз боғловчининг ҳикоя қилишича, Альваросларнинг Поко лақабли ити ўша пайт хонада бўлиб, Шерадон хотинини урганда, вафодор ҳайвон бекасини ҳимоя қилади ва қотилга ташланиб, билатини узиб олади. Биқинидан тепки еган ит иккинчи бор ҳужумга шайланганда Шерадон ерда ётган хотинига тўпсончадан ўқ узади. Сўнг итга ташланади. Қотилнинг хатти-ҳаракатидан қўрққан кўпнақ қочиб қолади. Евуз ниятли эр итга етолмай, тўплончани ҳовлидаги қудуққа ташлайди.

— Биз афсунгарининг сўзларини итнинг уяга берган гувоҳлигини текшириб кўрдик, — дейди прокурор. — Альвароснинг ўнг билагидан итнинг тиш излари борлиги аниқланди. Қудуқдан эса тўпсонча топилиди.

Шерадо Альварос далиллар кўрсатилганда аябига икром бўлди. Афсуски суд забонсиз гувоҳини тинглай олмади...

Н. ҚОСИМОВА тайёрлаган

■ ИСЛОМ МАЪРИФАТИ

ИЙМОН ФАРЗЛАРИ НЕЧАДИР

Агар сўрсаларки: «Иймон фарзлари нечадур?»

Жавоб берилки: «Тўртдур: аввал — худойи таолони билмоқ, иккинчиси — худойи таоллага иймон келтирмоқ, учинчиси — иймонни бутун тутмоқ, тўртинчиси — иймонни ўзи бирла олиб кетмоқ».

Расулудллоҳ алайҳи васалам айтимшларки: «Иймон — тил бирла икром қилмоқ ва дил бирла тасдиқламоқдур».

Билгилки, иймонни шаронт ва аркон аҳкоми бордир.

Аммо аркон еттидур: аввал — оллоҳ таоллага иймон келтирмоқ, иккинчиси — унинг малонқларига иймон келтирмоқ, учинчиси — унинг китобларига иймон келтирмоқ, тўртинчиси — унинг расулларига иймон келтирмоқ, бешинчиси — иймон келтирмоқ у яхши ва ёмонликларгаки, барчаси тангри таоллодандир, олтинчиси — қиёмат кунга иймон келтирмоқ, еттинчиси — улгандан сўнг қайта худойи таолло иродаси билан тирилиш ҳақлигига иймон келтирмоқ. Буларга қимма шак келтирса, кофир бўлғай.

(«Чор китоб»дан)

Гул ва гуличехра...

Сураткаш Р. АЛБЕКОВ

КАШФИЁТЛАР ОЛАМИДА

Таниқли француз кристаллографи ва физици аббат Рене Гаюи 1792 йили «қиролга хайрихоҳ бўлганлиги учун» қамоққа олинган эди. Аббатнинг ўта қайсарлиги бир жиҳатдан фойдали ҳам бўлди. Унинг устидан қамоқхона соқчилари кулавериб, назоратни ҳам нутиб қўйишди. Пайтдан фойдаланган маҳбуслар қамонинг кўча томонидаги деразаларидан бирини очиб, олим билан қочиб қолишди.

Бу қочоқлар, жумладан Гаюи ҳам қамоқдан чиққан заҳоти ўлчов ва оғирликнинг янги тизими устида ишловчи академик комиссиянинг жуда муҳим ишини бажаришга жалб этилган. Шундан кейин кўп ўтмай ҳозирда ҳаммага маълум бўлган узунлик бирлиги — метр пайдо бўлди...

Қадимги юнон табиби Гиппократ соғлом одам қонини асаби бузилган беморларга тасвია этган. Кейин-

чалик, 1628 йили инглиз олими Гарвей томонидан қон айланиш тизимининг кашф этилиши тиббий фанида инқилоб ясади.

Машҳур инглиз анатоми ва физиолог Лоуэр (1666 йил) биринчи марта бир итнинг қонини иккинчисига қуйишга муваффақ бўлган. Француз шифокор олими Денис ва Эммерец (1667 йил) кўп қон йўқотиб, кучсизланган беморга қўзичоқнинг қонини муваффақиятли қуйишган. 1819 йили биринчи марта одам қони одамга қуйилди.

Франциялик Басолей деган барон ўз рафиқаси иштирокида XVII аср бошларида маъдан изловчи тайёча ёрдами билан 150 дан ортиқ маъдан конларини топган. 1780 йили Пьер Тувель бир деҳқон ҳамкорлигида ер ости сувини излашда кўп ишлар қилиб, 800 таचा сув манбаини очган.

А. АЛИЕВ тайёрлаган

